

[Aristotelés / veškerenstvo]

Ladislav Hejdánek

jedná se o část původního dokumentu:1998

- ◆ myšlenkový deník – záznam, česky, vznik: 12. 10. 1998
- ◆ philosophical diary – record, Czech, origin: 12. 10. 1998

[Aristotelés / veškerenstvo]

Téměř na samém počátku (již ve druhé větě) knihy Lambda Metafyziky opírá Aristotelés svou argumentaci o předpoklad, že veškerenstvo je celkem: „neboť jestliže je veškerenstvo celkem, pak ...“ (KAI GAR EI HÓS HOLON TI TO PAN ...- XII, 1069a, 19). Antonín Kříž překládá slovo PAN jako „vesmír“, což je nepochybně zavádějící chyba, protože pro vesmír měli Řekové jiný termín, totiž KOSMOS (naopak překládat KOSMOS jako „svět“ je zase v jiném směru chybný posun, neboť české slovo „svět“ má značně odlišné konotace, zejména sovisí svými kořeny je světlem). Dnes jsme stále ještě v situaci, kdy nedokážeme říci dostatečně zdůvodněně, zda veškerenstvo (tj. vše) je celkem nebo pouhou hromadou. Na čem to vlastně závisí? Předně na tom, co všechno zahrneme do onoho „veškerenstva“, a za druhé na tom, jak budeme chápat (tj. jak pojmově vymezíme) „celek“. Aristotelova první věta této knihy (která asi nejméně náleží do souboru tzv. Metafyziky) zní: PERI TÉS OYSIAS HÉ THEÓRIA. Kříž to překládá (ostatně v souhlasu E. Rolfese i po Bonitzově revizi) jako „Předmětem našeho zkoumání jest podstata“ (německy: Das Wesen ist der Gegenstand unserer Betrachtung). Podle toho by ono veškerenstvo zahrnovalo přinejmenším všechny „předměty“. Podle Aristotela lze mluvit jako o jsoucím také třeba o myšleném, tedy např. o obecném.

(Písek, 981012-1.)